

være lidt anderledes end den, hvori vi nu befinde os. Jeg vil tænke mig, at den høitærede Minister med Freidighed gif til det Skridt at sige: Ved enhver Embedsledighed overgive vi ethvert Raads Indtægter paa den bedst mulige Maade til Statskassen, trygt stolende paa, at Rigsdagen, naar der er givet en almindelig Lønningslov, saaledes som man maa anse den for at være rigtig, ogsaa vil sørge for, at de paa dette Omraade ansatte Mænd faae en passende Løn. Man vilde da være kommen ud over Spørgsmaalet om, hvor disse Indtægter hørte hen, og man vilde da være kommen aldeles bort fra, at den geistlige Embedsmand skulde staa i noget-somhelst Pengesforhold til den Menighed, hvori han er ansat. Disse to store Goder vilde da være opnaaede. Jeg skal ikke tale om, hvorledes det klæder, at Noget af Tienden fremdeles skal være de Geistliges Lønning, og at disse Geistlige som et Slags Oppehørsbetjente skulle indbetale Noget af den i Statskassen. En Forandring heri vilde, som der er fremhævet fra flere Sider, være et Skridt hen til at fri Geistligheden for alle de Forretninger, som i mindste Maade have med det Borgerlige at skaffe. I denne Retning ser man ikke en Gang et Spor herhjemme, saaledes som i saa mange andre Lande; men hvis man i det Hele taget kan gavne det Aandelige gennem Lovgivningsvirksomheden, vilde dette dog være et godt Skridt hen derimod. Jeg paastaar dog ikke, at man kan gavne det Aandelige direkte gennem Lovgivning. Naar jeg sammenholder Alt dette med Udsigten til med Freidighed og Tillid at faae Løst en Opgave som denne, kan jeg ikke en Gang sige, at dette Forslag bliver staaende paa Halvveien, thi det opretholder alt for meget den gamle Tilstand. Jeg vil endog som Rigsdagsmand meget nødig være med til at staa det fast, som ligger i det næste Forslag, der kommer for, men jeg mener dog ikke at burde stille mig paa et aldeles individuelt Standpunkt eller alene at tænke paa, hvad jeg helst holdt af. Jeg tror, at vi i den Henseende bør tage Hensyn til andre Medborgere og se at opnaa, hvad man til enhver Tid kan opnaa. — Sluttelig skal jeg dog bemærke, at der er fremkommet en lidt forandret Stilling. Da man i 1870 og 1871 forhandlede om denne Sag, var Stillingen ikke ganske, som den er nu, og der kunde ikke den Gang kræves de Hensyn, som der nu maa kræves. Hvorledes man end vil betragte den Stilling, som den lovgivende Forsamling har, kan det dog ikke nytte at se bort fra, hvorledes den større eller mindre Side af Forsamlingen har stillet sig til de forskjellige Forslag. Den Gang fandt man, at man muligvis maatte tage, hvad der hødes — og det er jo en Sag, hvorom man har kæmpet i mange Aar — men nu ser man, at man har en Støtte for sin Opfattelse i de meget kraftig udtalte Ønsker hos den Befolkning,

som i Følge Grundloven har Ret til hvert tredje Aar at lægge sin Mening for Dagen. Man kan da sige, at det er bedre ikke at sætte Lovgivningens Stempel paa noget Halvt, at det er bedre at lade det Gamle staa og falde af hvert Aar, og at man hellere maa vente, indtil der voyer en endnu meget stærkere Støtte frem, saaledes at vi kunne faae en helt anden Ordning end den nuværende. Støttende mig til en saadan helt anden Stilling end den, der fandtes i 1870—71, vil jeg altsaa sige, at, hvad man den Gang muligvis kunde staa sig tiltaals med, vil man ikke kunne staa sig tiltaals med under de nuværende Omstændigheder.

Th. Nielsen: Der fremkom fra det ærede Medlem for Odense Amts 3die Valgkreds (N. Andersen) en temmelig yderliggaaende Udtalelse, som jeg ikke vil lade staa uimodsagt hen. Det ærede Medlem sagde, at, naar Statsmagterne ved Aarhundredets Begyndelse havde forandret Tiende i Nærven til Tiende i Skjæppen, uaagtet man jo meget godt vidste, at man derved i en betydelig Grad forringede Præsteembederne, maatte dette blive det, der kan gøres nu; selv om Præsterne lønnes med Byg, saa maatte Tiendeafløsningen vel nok kunne finde Sted nu paa samme Maade. Jeg tror ikke, at der kan være Tale om det, og jeg tror heller ikke, at det ærede Medlem for Alvor tænker paa, at der kan lade sig iværksætte en Tiendeafløsning over for Præsterne, der vilde forringe deres Embede, naar vi ved Lov havde fastsat Lønningen. Naar det ærede Medlem for øvrigt sagde, at han ikke syntes, det kunde forvalde nogen Vanskelighed at ordne denne Sag, skal jeg atter hævde, at, naar man veed, at der ved det os forelagte Lovudkast vil blive Understud i Stedet for Overstud, vil jeg spørge, om der er nogen Mulighed for en lempelig Tiendeafløsning, hvorved Statskassen yderligere vil komme til at spæde til. Det tror jeg, er umuligt. Det ærede Medlem mente jo i øvrigt, at Tiendeafløsningen ikke var vel set, thi, sagde han, der skulde en stor Kapital til. Nu er Tienden jo en Prioritet; i det Stykke var han ikke enig med sine Meningsfæller fra Fredericia (Sad) og Maribo (Frederiksen), der jo netop have indbragt et Lovforslag om Tiendeafløsning. Jeg skal imidlertid svare, at der slet ikke behøves nogen Kapital; thi man kan jo godt tænke sig, at Verdien blev kapitaliseret f. Ex. med det 20dobbelte Beløb, — jeg siger ikke, at jeg absolut vil gaa ind derpaa, men jeg ansører det kun som et Exempel — og blev forrentet og afdraget derefter. I de Tilfælde kan der ikke være Tale om nogen Udrykning med Penge.

Octavius Hansen: Den Ordning, som det ærede Medlem nu talte for, vil blot have den Vanskelighed, at man derved ofte paa anden Maade maatte komme til at tilfidesætte private Interesser,